

Hvis hr. Frank Aaen har kendskab til moms-kriminalitet, EU-svindel og anden kriminel adfærd, så er lovgivningen i dag sådan, at hr. Frank Aaen faktisk har pligt til at gå til de relevante myndigheder og indberette de lovovertrædelser, som hr. Frank Aaen eller måske rådgivere i hans parti osv. er stødt på.

Så det kan jo ikke nytte noget at bede om at få ændret lovgivningen, blot for at andre skal rapportere ind. Hr. Frank Aaen har allerede i dag en selvstændig pligt til at gøre det, hvis der er kommet ting til hr. Frank Aaens kendskab.

(Kort bemærkning).

Frank Aaen (EL):

Jeg må igen sige, at der ligger intet i vores lovforslag, der skulle antyde, at en advokat skal angive sin klient, som han f.eks. har haft et møde med i en fængselscelle, intet som helst. Jeg indrømmer, der er en problemstilling, som vi gerne vil drøfte seriøst, men ikke på det grundlag, for det ligger der ikke deri. Der ligger kun, at advokater ligesom andre rådgivere skal indberette art og form, når de får kendskab til metoder, der anvendes til økonomisk kriminalitet. Det er det, der ligger i det, og ikke andet.

Til sidst vil jeg gerne diskutere, hvordan vi undgår at antaste, at der selvfølgelig skal være et fuldt fortrolighedsforhold mellem anklagede og dennes advokat. Det vil jeg overhovedet ikke på nogen måde antaste, og ligger der noget i vores lovforslag, der kan pege bare lidt i den retning, vil vi selvfølgelig straks fjerne det, for det er ikke vores hensigt, naturligvis ikke.

Så er det jo rigtigt, at man skal indberette det, hvis man kender til noget ulovligt. Og vi ved jo, at når 25 pct. af erhvervsadvokaterne selv har været mere eller mindre med i processen, må vi gå ud fra, at næsten alle erhvervsadvokater i Danmark har kendt til, at det foregik.

Og så må vi notere os: De råbte ikke op. De gav ikke de nødvendige meldinger til myndighederne om, at her går noget galt. Det er præcis derfor, vi har brug for en lovgivning, som pålægger dem at gøre det, for det er jo rigtigt, at man i dag skal anmelde det, hvis man bliver opmærksom på noget ulovligt.

Men man kan kun straffes for at lade være med at gøre noget, hvis det var med forsæt, at man undlod at orientere myndighederne, så man på den måde blev medvidende og medvirkende. Men hvis man bare glemmer at fortælle noget, så sker der ikke noget. Her vil vi altså gerne have et kraftigt pålæg til dem, der bliver

klar over, hvad der foregår, om at de også skal gøre myndighederne opmærksom på, at noget er galt.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Henning Grove):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Erhvervsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

18) Første behandling af lovforslag nr. L 234: Forslag til lov om ændring af lov om social bistand. (Tilskud til ophold på hospice).

Af Erik Larsen (V) og Karen Højte Jensen (KF) m.fl.

(Fremsat 9/4 96).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Socialministeren (Karen Jespersen):

Venstre og De Konservative ønsker med forslaget her at give kommunerne mulighed for at yde tilskud til personer, der ønsker at tage ophold på et hospice. Jeg er enig med forslagsstillerne i, at et ophold på et hospice kan være en god og værdig ordning.

Men vi bør også holde os for øje, at det er en af flere muligheder, og de forskellige plejemuligheder til døende må derfor ses i sammenhæng. Pleje af døende, der befinder sig i eget hjem, er i dag en kommunal opgave, men pleje af døende, der ikke kan være i eget hjem, er en sygehusopgave og derfor en amtskommunal opgave.

Opholdet på hospice kan både være et alternativ til sygehuseophold og til plejehjemmet, og det er derfor vigtigt, at Folketinget drøfter for-

slaget her i sammenhæng med en drøftelse af indholdet af sundhedspolitikken.

Det er regeringens opfattelse, at det bør være centralt i indsatsen over for døende, at man tager udgangspunkt i den enkeltes ønsker og behov. Den personlige valgfrihed er meget vigtig. Og det var da også baggrunden for, at Folketinget vedtog en ordning, der for det første gjorde det muligt at pleje døende familiemedlemmer i eget hjem og for det andet senere vedtog en mulighed for at få medicinudgifter dækket ved ophold på hospice, sådan at man dér øgede mulighederne for at tilbringe livets sidste faser på et hospice.

Pladserne på et hospice er i dag begrænsede, men det ser ud til, at der bliver flere og flere. Hvor mange flere, der bliver, og hvor hurtigt udviklingen går, ved vi ikke noget om. Det er der brug for at få en vurdering af.

Regeringen er som sagt principielt indstillet på, at der i videst muligt omfang sikres personlig valgfrihed, når det gælder valg af omsorg og pleje i livets sidste fase. Men spørgsmålet kræver efter regeringens opfattelse en nøje overvejelse af ordningen og en grundig undersøgelse af de økonomiske konsekvenser.

Der er ikke nogen egentlig vurdering af de økonomiske konsekvenser i forslaget, og det er svært at sige præcis, hvad de vil blive, men regeringen mener, at det er vi nødt til at have en grundig undersøgelse af, og det kræver også en samordning med initiativer i Sundhedsministeriet.

Regeringen mener derfor, at der ikke på det foreliggende grundlag kan tages stilling til at indføre økonomisk støtte til ophold på hospice og kan på den baggrund ikke støtte lovforslaget. Men jeg ved, at sundhedsministeren arbejder med spørgsmålet med henblik på at få en principiel stillingtagen til hospice og få regler på området. Og jeg er enig i, at det er en vigtig vej at gå, da spørgsmålet om hospice i alt overvejende grad er et sundhedspolitisk anliggende.

Lone Møller (S):

Beslutningsforslaget, som vi her behandler, anbefaler, at kommuner kan udbetale et beløb til delvis afholdelse af udgifter ved ophold på et hospice drevet af private eller selvejende institutioner.

Forslagsstillerne er af den opfattelse, at der er stigende behov for at kunne anvende hospice. Det tror jeg ikke, der kan være tvivl om, men jeg synes, det rejser nogle helt centrale spørgsmål,

nemlig: Hvor er det bedst, at den døende tilbringer sine sidste dage – er det hjemme, er det på sygehuset, eller er det på et særligt hospice? Hvis den syge selv har tanker om, hvor det skal være, så er der ingen tvivl om, at vi skal gøre alt, hvad vi overhovedet kan for at efterkomme dette ønske.

Umiddelbart mener de fleste raske mennesker, at hvis det var dem, der lå for døden, så ville de gerne passes hjemme – dø i eget hjem. Men situationen kan nemt blive en anden, når det kommer til stykket. Måske har man gået til langvarige behandlinger på en sygehusafdeling, man har været glad for og fået tillid til, man kommer til at lære personalet at kende, og man føler sig tryk ved at komme tilbage til sygehusafdelingen. Nogle syge er meget kedede af at skulle være til besvær for deres pårørende, nogle pårørende kan ikke finde ud af at klare pasning af en døende, og andre klarer det overraskende og strålende godt.

I 1990 vedtog Folketinget en ordning om plejevederlag og hjælp til medicinudgifter, som giver personer, der ønsker at dø i eget hjem, økonomisk mulighed herfor. Siden vedtagelsen har døende også fået mulighed for at blive plejet på et hospice.

Man kan jo efter bistandsloven få hjælp til betaling af udgifter til sygehusbehandling og andet, hvis ansøgeren ikke selv har midler til at afholde udgifterne. Der er formentlig også en stor del af de patienter, som opholder sig på et hospice, som er berettiget til både bistands- og plejetillæg og førtidspension. Der er således allerede i dag efter gældende regler flere muligheder for at få tilskud, der kan bruges til behandling ved indlæggelse på et hospice.

I Socialdemokratiet er vi af den opfattelse, at hospice også kan indrettes i det offentlige sygehushvæsen. Vi ved, at man i flere amter arbejder med at indrette hospice i det etablerede system.

Vi har stor sympati for lovforslaget, men kan ikke støtte det på det foreliggende grundlag, da vi – som socialministeren også var inde på – mener, der skal grundigere drøftelser til, så vi kan give så gode valgmuligheder som muligt for folk, som er i en situation, hvor de ønsker at have det bedst muligt de sidste dage.

Karen Højte Jensen (KF):

Jeg vil gerne indlede med at takke socialministeren for hendes meget gode bemærkninger om, at den personlige valgfrihed er vigtig. Det er vi i Det Konservative Folkeparti meget enige

i, og det er så også en af baggrundene for, at vi er medforslagsstillere til det foreliggende lovforslag.

Det Konservative Folkeparti har stor sympati for hospicetanken. Vi finder, at hospice er et vældig godt tilbud, og jeg vil gerne understrege tilbud, til den gruppe af mennesker, der er meget alvorligt syge og ikke mere er i behandling. På et hospice er det væsentligste smertebehandling og samtale i rolige rammer. Nøgleordene er omsorg og lindring, indsatsen koncentrerer om at forbedre livskvaliteten.

Der er nu kun få hospicer, men der er ingen tvivl om, at der vil komme flere, og de erfaringer, der allerede er, er meget positive. Jeg ved, at en række amter og kommuner allerede er indstillet på at yde tilskud til de mennesker, der tager ophold på et hospice.

Men da der blandt kommunerne er en vis usikkerhed med hensyn til, om de har lov til i forhold til loven at yde et tilskud uafhængig af den enkelte borgers økonomiske situation, har vi fundet det relevant at sikre lovgrundlaget.

Den socialdemokratiske ordfører henviste netop til de to love, hvorefter det i dag er muligt, nemlig bistandsloven og pensionsloven. Men vi finder, at det skal være muligt for alle borgere at opholde sig på et hospice og netop også, at kommuner og amter kan give økonomisk støtte til det.

Det er jo sådan, at pengene er i systemet i dag, så jeg mener ikke, som jeg tror det var ministeren der fremførte, at vi ikke kan overskue de økonomiske konsekvenser. Når jeg siger, at pengene er i systemet i dag, skal det naturligvis forstås på den måde, at de pågældende personer alternativt enten er indlagt på sygehus, er under en kommunal døgnpleje, er på plejehjem eller er inde under ordningen om pleje af døende personer i eget hjem. Så det er jo ikke sådan, at der kommer mange personer til, der nu skal have en ydelse, som ikke allerede skal udbetales på den ene eller den anden måde i dag.

Jeg hørte socialministeren sige, at det var et sundhedspolitisk anliggende. Kunne vi nu ikke herinde blive fri for, at vi skubber problemerne over i et andet regi? Den kamp i amter og kommuner, om det nu er en sygehusopgave eller en social opgave, og hvem der skal betale, og hvem der ikke skal betale, skulle jeg hilse og sige, at borgerne er totalt uinteresserede i. Det, borgerne er interesseret i, er måske knap så sofistikeret for politikerne, men det er faktisk, om de kan få dækket de behov, som de har.

Jeg er lidt skuffet over, at man ikke umiddelbart kan støtte dette meget begrænsede forslag, men jeg glæder mig da over, at der alligevel var nogle positive meldinger.

Villy Søvnal (SF):

Indholdet i lovforslaget fra Venstre og De Konservative er, at kommunen skal kunne udbetale et beløb til delvis afholdelse af udgifterne ved ophold på et hospice drevet af private eller selv-ejende institutioner.

Vi undrede os en lille smule i SF, da vi så lovforslaget, for der er jo, som det har været nævnt, allerede i dag mulighed for at støtte over henholdsvis pensionslovgivningen og bistandslovgivningen.

Når vi alligevel synes, at det er interessant at tage debatten, er det, fordi vi finder det afgørende, at der til ordningen med hospicer også stilles krav, som vi normalt stiller til driften af institutioner, som det offentlige arbejder sammen med. Der skal stilles krav til kvalitet og krav til offentligt indseende med institutionens regnskab og drift.

Vi har så bemærket os, at det, der lægges op til, er en »kan-bestemmelse«, hvor den enkelte kommune kan bestemme, om man vil benytte sig af det her eller ej.

Principielt er vi i SF tilhængere af flere valgmuligheder. Vi synes derfor, der mangler det i lovforslaget, at man også i højere grad åbner for, at det kan foregå i offentligt regi. Vi har ikke det lidt kildne forhold til privat eller offentligt med et voldsomt kærlighedsforhold til det ene og et meget lidt kærligt forhold til det andet. Vi synes egentlig, at det er afgørende at få sagt også ved denne lejlighed, at det offentlige faktisk klarer denne opgave meget flot i en række sammenhænge.

En række ældre dør på vores plejehjem. Det foregår nænsomt, det foregår ordentligt. En række sygehuse er i gang med eller har taget initiativer til også at være særlig opmærksomme på nænsomheden i denne opgave. Det ville vi godt var understreget i forslaget også for at sikre balancen. Til gengæld vil vi ikke være med til at lukke af for flere valgmuligheder.

Med de forbehold, jeg har nævnt, vil vi gå positivt og konstruktivt ind i det kommende udvalgsarbejde.

Tom Behnke (FP):

For Fremskridtspartiets vedkommende er det vigtigt, at der er den nødvendige og rigtige både

pleje og tryghed, når vi taler om de sidste dage af en persons liv.

Ideen med hospicer er en fantastisk god idé, som vi varmt anbefaler og støtter i Fremskridts-partiet. Allerede i dag er der jo en mulighed for at få tilskud, hvis det er således, at man plejer pårørende døende i eget hjem. Den ordning burde udvides, for rammerne bør ikke være det afgørende. Det bør ikke være afgørende, om det er derhjemme, eller det er på et hospice, det foregår. Så derfor er vi et hundrede procent enige i det forslag, der er blevet fremsat her af Venstre og De Konservative.

Skulle man sige noget negativt, kunne man sige, at det er ærgerligt, at vi ikke har hørt spor, for vi ville gerne have været medforslagsstillere til forslaget. Vi er nemlig fuldstændig enige i det.

Det, der er det gode ved de hospicer, der eksisterer – ikke mindst i England har man haft god succes med dem – er, at man netop ikke behøver at være i et meget, meget sterilt og koldt hospitalsmiljø de sidste dage af sit liv, men at der slækkes lidt på rammerne og på reglerne. Det er tilladt at have en kanariefugl eller andet kæledyr, og man kan have lidt potteplanter i vindueskarmen.

Det er f.eks. tilladt at ryge, for man har jo indset, at det nok ikke er det, der er det afgørende, når først man er nået dertil, og hvis man forlader hospicet en eftermiddag og måske går hen og drikker sig lidt fuld, går det nok også i den sammenhæng. Der er eksempler på, at det fungerer fint, for netop i de sidste dage er det vigtigt, at personen faktisk får lov til at gøre, som vedkommende har lyst til, når nu det skal være.

Den situation og det miljø er svært at indrette på et almindeligt standardhospital, fordi der er en masse hensyn at tage til bakterier osv., og der er andre patienter, der skal tages hensyn til.

Jeg vil godt her slå et slag for, at ministeren forsøger at påvirke sundhedsministeren til, at man i højere grad på de eksisterende offentlige hospitaler prøver at indrette særlige afdelinger, hvor man kan slække lidt på disse krav, så det, at man skal tilbringe sine sidste dage på et hospital, ikke nødvendigvis behøver at foregå i så koldt og sterilt et miljø. Det er der ingen grund til.

Men som sagt, vi støtter lovforslaget et hundrede procent.

Bruno Jerup (EL):

Som samfundsstrukturen er i dag, er der ingen tvivl om, at en del uheldeligt syge mennesker mangler mulighed for en værdig død, også sådan at de har nogle ordentlige rammer i den sidste tid.

Sygehusene er i den forbindelse ikke egnede til det formål. De folk, der har en stærk familiemæssig baggrund, kan måske bruge bistandslovens muligheder for hjælp til pasning af døende i hjemmet suppleret med ydelser fra hjemmeplejen. Men reelt er der ikke andre muligheder, og det betyder måske i praksis, at den døende ikke får en værdig død, og det lægger et urimeligt pres på de eventuelle pårørende, der måtte være, som befinder sig langt væk, så de måske frivilligt – i gæseøjne – påtager sig en pasning.

Derfor er det en god idé, at samfundet påtager sig ansvaret for dette. Selve hospiceideen synes jeg er udmærket, og jeg er meget positiv over for den. Jeg foretrækker dog, at man sørger for at lave det i offentligt regi, hvor alle uanset indtægt og formue får mulighed for at kunne bruge det og ingen andre ligesom gør døden til en indbringende forretning.

Lovforslaget opererer med et tilskud, men hvad skal f.eks. de mindrebemidlede så gøre? Det er åbenbart noget, der ligger op til de enkelte kommuner, hvor meget de ønsker at give i tilskud.

Sådan set er vi positive over for tanken om at forbedre mulighederne for udviklingen af hospicer, men vi kan se, at lovforslaget i hvert fald lidt rummer den tanke, at nu kan man gøre døden til en indbringende forretning for nogle selvejende institutioner. Det er vi ærlig talt ikke særlig varme på.

Sonja Albrink (CD):

I CD lægger vi stor vægt på de positive ting, som socialministeren i dag har sagt om hospicer. Det er en god valgmulighed i den afsluttende fase af livet, når behandling ikke længere er aktuel.

Vi synes også, det er godt, at både Venstre og De Konservative har taget dette initiativ i form af et lovforslag. Det vil i sig selv bidrage til at skabe en debat og samle mere interesse om en god sag. Vi ser jo, hvordan hospicetanken vinder frem, og der er rundt omkring energiske bestræbelser i gang for at få opført flere af disse institutioner.

I dag er det sådan, at der også kan gives plejeorlov med godtgørelse for tabt arbejdsfortje-

neste til den, der for en tid påtager sig at passe og pleje en nærtstående, så man kan vælge at tilbringe den sidste tid i sit eget hjem. For nogle er det en god mulighed, men vi må ikke vige tilbage for at påtage os den opgave.

Derfor er hospicer så fint et alternativ. Jeg tvivler ikke på, at både sygehuse og deres personale og frem for alt sygeplejerskerne gør deres yderste for at bistå både patienter og pårørende. Men med det pres og den stressede atmosfære, der er på alle sygehuse og enhver sygehusafdeling i dag, tror jeg måske slet ikke, at der er sygehuse, der er interesseret i overvejelser om den fremtidige terminalpleje. Sygehuses primære opgave er jo behandling for at gøre folk raske, så der vil altid ligge helt andre hensyn til grund for sygehusfunktionen.

Foreløbig opfatter vi det meget positivt, når socialministeren i dag har sagt, at Folketinget vil drøfte, hvordan der kan blive mulighed for økonomisk støtte til at vælge et hospice. Vi vil derfor i CD afvente, at området bliver tilstrækkelig grundigt undersøgt og belyst til, at der kan tages en stilling.

CD må på den baggrund afvise lovforslaget, men tanken tiltaler os bestemt.

Kristian Thulesen Dahl (DF):

For Dansk Folkepartis vedkommende skal jeg sige, at vi selvfølgelig et hundrede procent helhjertet kan støtte dette lovforslag fremsat af Venstre og De Konservative, som er til behandling her i dag.

Hospicetanken er utrolig god. Det er meget, meget vigtigt for mennesker, som ved, at de måske har kort tid tilbage, at de kan få ro og en værdig afslutning på livet. Og det er jo i al sin enkelhed det, hospicetanken går ud på: at etablere nogle rammer, som er bedre end et sygemiljø eller et måske koldere miljø på et eksisterende plejehjem, at man kan komme på et hospice som en valgmulighed over for de eksisterende plejehjem.

Det er klart, at det ikke er noget, vi overhovedet kan have noget som helst imod. Det er noget, vi tværtimod må opmuntre til, og det er egentlig utroligt at se, at der ikke umiddelbart er en større forståelse her i Folketinget for, at en sådan mulighed skal kunne florere i større omfang end hidtil.

Jeg bliver nødt til at sige til socialministeren, at jeg nærmest fik den opfattelse, da jeg hørte hende – selv om socialministeren forsøgte at give indtryk af at være positiv over for hospice-

tanken – at regeringen har søgt at finde argumenter for at kunne sige nej til dette lovforslag, for der er jo ikke tale om i selve lovforslaget, at man skal oprette hospicer. Der er ikke tale om, at man går ind og pålægger nogle kommuner eller amter at give et tilskud til ophold på et hospice. Der er tale om, at man giver kommunerne muligheden for at kunne udbetale et beløb.

Det er egentlig utroligt, når vi også hører partier, der er meget stærke tilhængere af det kommunale selvstyre, at regeringen ikke umiddelbart kan tilslutte sig et forslag om, at kommunerne skal have ret til at udbetale et sådant tilskud. Det synes jeg egentlig er tankevækkende.

Regeringens baggrund for at anbefale et nej til lovforslaget er, så vidt jeg kunne høre, at der skal foretages nogle undersøgelser, og man skal have nogle vurderinger osv. Socialdemokratiets ordfører var lidt inde på det samme: at man skulle finde ud af, hvad der var det bedste for personer i en given situation.

Jeg synes egentlig, det er utroligt, at man skal igennem undersøgelser for at tage stilling til et lovforslag med to paragraffer, som alene giver kommunerne en mulighed og ikke en pligt.

Det er også lidt det samme, som hr. Villy Søvnald var inde på, og jeg bliver nødt til at bruge min ordførertale også til at sige til hr. Villy Søvnald, at for mig at se er der da ikke noget, der forhindrer offentlige sygehuse eller eksisterende plejehjem i i højere grad at indrette sig med hospicelignende afdelinger eller enheder. Der er da ikke noget i det nuværende system, der forhindrer dem i at skabe nogle bedre rammer, nogle mere trygge omgivelser for folk, der på en eller anden måde ikke har lang tid tilbage at leve i.

Når det ikke er sket, må vi bare sige, at så er det gudskelov tilfældet, at der visse steder er nogle private, som vil tage et initiativ, og der er jo også flere steder i landet allerede i dag etableret forskellige former for hospicer, som på en eller anden måde modtager tilskud. I Vejle Amt er der f.eks. etableret et, som modtager tilskud fra amtskommunen.

Men der er, så vidt jeg har fået oplyst, ikke mulighed for, at kommunerne kan gå ind og give et lignende tilskud eller et tilskud til den enkelte person, der ønsker at komme på et hospice. Det er jo alene den mulighed, som V og K med det pågældende lovforslag ønsker at give, og jeg må indrømme, at jeg simpelt hen ikke forstår, at man, hvis man er positiv over for

hospicetanken, ikke vil give kommunerne den mulighed for at give et tilskud til de personer, der på deres sidste dage ønsker at komme på et hospice – medmindre det selvfølgelig er, fordi man har en skjult dagsorden, og at man i virkeligheden slet ikke ønsker at fremme denne tanke og under ingen omstændigheder i hvert fald ønsker at fremme den som noget, der må dannes privat, men at det skal være noget, som det offentlige på en eller anden måde skal have monopol på.

(Kort bemærkning).

Bruno Jerup (EL):

Grunden til, at jeg tager en kort bemærkning til hr. Thulesen Dahl, er den meget stærke fokusering, som hr. Thulesen Dahl har på kommunens ret i denne sammenhæng til at vælge at give et beløb.

For Enhedslisten – og det kan hr. Thulesen Dahl prøve at svare på – er det vigtigere, at det er den enkelte borgers sikkerhed, der bliver sat i højsædet i forhold til hospicer, og jeg mener, at den model, som er skitseret her, ikke garanterer det spørgsmål. Jeg troede sådan set også, at det var Dansk Folkepartis udgangspunkt, at det var borgeren, som skulle være det centrale.

Spørgsmålet om kommunernes ret er egentlig i denne sammenhæng lidt mere uinteressant, eftersom vi faktisk snakker om mennesker, som er døende. Skulle de så ud på barrikaderne og kæmpe for deres ret i forhold til kommunerne, eller hvad skulle de gøre?

Her mener jeg, at det må være rimeligt, at man forholder sig til noget forholdsvis kontant: at den enkelte borger har ret til sådan og sådan, og at det ikke er noget, som kommunen kan vælge, så hvis nu den skulle have lyst, kan den godt finde på et eller andet.

(Kort bemærkning).

Villy Søvnald (SF):

Enten hørte hr. Thulesen Dahl ikke efter, hvad jeg sagde, eller også forstod han det ikke, og begge dele efterlader en misforståelse.

Jeg nævnte, at eksisterende plejehjem i meget stor udstrækning på meget værdig vis klarer denne opgave, og det var bare det, jeg godt ville understrege. For hvis man nu ikke er ude med den ideologiske fane, der hedder, at alt, der er privat, er godt, og alt, hvad der er offentligt, burde afskaffes – og den fløj tilhører jeg som bekendt ikke – synes jeg egentlig, at det er vigtigere at holde tungen lige i munden i denne diskussion.

Jeg synes også, at det er lidt vigtigt i forhold til sygehussektoren. Det er ikke rigtigt at tegne det generelle billede af alle sygehusafdelinger, at de til stadighed til forveksling minder om Fredericia Banegård, hvor folk løber frem og tilbage. Så megen nænsomhed er der altså i det offentlige system. Det offentlige system varetager jo også i dag den opgave, der hedder, at ældre dør hjemme. Det, jeg sagde, var, at jeg synes, det er en god idé.

Jeg har såmænd i al beskedenhed været med til i min tid som lokalpolitiker i Vejle Amt at arbejde for hospiceideen. Jeg synes, det er en god idé. Jeg synes, det er vigtigt, at der er mange valgmuligheder, at der er stor frihed. Men det forudsætter, synes jeg, at man afklæder sig de meget høje ideologiske cigarføringer og erkender, at det enkelte individs ret til at vælge indimellem kan betyde, at de vælger anderledes end de ideologiske udsagn fra Dansk Folkeparti.

Så lige en rettelse af en lille misforståelse. Der er jo allerede i dag mulighed for at give tilskud via bistandsloven og pensionslovgivningen. Det er derfor, at der allerede i dag er nogle, der opholder sig på et hospice med tilskud fra kommunen – bare for at vi er sikre på, at vi har kendsgerningerne på det rene.

(Kort bemærkning).

Tom Behnke (FP):

Jeg synes, det var et interessant indlæg, som hr. Bruno Jerup holdt, for jeg kan forstå, at den tanke, som jeg egentlig også har, nemlig at man burde ændre ordet kan til et skal – at kommunerne skal udbetale et beløb – at den idé er hr. Bruno Jerup helt indforstået med. Forudsætningen for, at Enhedslisten kunne stemme for forslaget, var, at man gik ind og sagde, at det skal være borgerens ret at få denne valgmulighed, altså en mulighed for at få tilskud.

Derfor vil jeg spørge forslagsstillerne, om man kunne blive enige om at ændre ordet kan til et skal, således at kommunerne skal udbetale et beløb, hvorefter også Enhedslisten kan støtte forslaget. Det var sådan, hr. Bruno Jerup formulerede sig: at det skal være borgernes ret.

Det er vi i Fremskridtspartiet helt enige i, og den ændring ser vi gerne. Nu er det så spørgsmålet, om forslagsstillerne vil være indstillet på, at vi laver den ændring.

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Hr. Bruno Jerup og Enhedslisten ønsker at tage to skridt, og med lovforslaget tages det ene. Så er spørgsmålet: Vil Enhedslisten være med til at tage det ene skridt i den rigtige retning, når man nu gerne også vil have det andet, eller vil man så ikke gå nogen af skridtene?

Jeg er helt enig i hr. Tom Behnkes vurdering af, at man burde ændre ordet kan til skal, men i Dansk Folkeparti siger vi altså, at vi gerne ser, at borgerne har det retskrav, at de kan vælge at komme på et hospice og få et tilskud med til det. Det er da langt bedre, at kommunerne har muligheden for at udbetale tilskud, end den situation, vi har i dag, hvor de ikke har den mulighed, som skitseres her i lovforslaget.

Derfor er det også så uforståeligt for os, at der ikke umiddelbart er flertal her i Folketinget for dette lovforslag, for selv de, der ikke ønsker at tage de to skridt, som hr. Bruno Jerup foreslår, burde jo kunne være med på ud fra det kommunale selvstyres tankegang at give kommunerne denne mulighed.

Så må jeg sige til hr. Søvndal, at jeg selvfølgelig må anerkende, at hr. Søvndal lokalpolitisk har været med til at arbejde for etableringen af et hospice, og også, at der selvfølgelig på de danske sygehuse og på eksisterende offentlige plejehjem gøres meget for at indrette omgivelser, der nu engang er så trygge, som de kan blive de steder. Selvfølgelig gøres der det.

Men spørgsmålet er, om det er muligt f.eks. på et sygehus at lave de rammer, der i tilstrækkeligt omfang virker som et hospice. Det er jeg i tvivl om, og som også CD's ordfører var inde på tidligere, er et hospital til for at forsøge at helbrede, og dér kan et hospice tilbyde noget andet.

Men det er rigtigt, at vi aldrig må se hospicer som et alternativ, vi skal se det som et supplement til nogle andre ting, og det er jo det supplement, som jeg også har forstået forslagsstillerne forsøger at fremme ved at etablere et alternativ ved hjælp af dette forslag.

Og så har jeg heller ikke den dér ideologiske holdning til, om det er offentligt eller privat, men de private skal også have muligheden for at lave det.

(Kort bemærkning).

Lone Møller (S):

Hr. Kristian Thulesen Dahl antydede, at nogle måske havde en skjult dagsorden i forbindelse med dette forslag. Jeg kan forsikre, at det har vi i

hvert fald ikke i Socialdemokratiet. Men forslaget er jo ikke så enkelt endda.

Som jeg har lyttet mig til under debatten, er alle faktisk positivt indstillet på, at vi skal finde nogle modeller, som gør det muligt at have det så godt som muligt i sine sidste dage. Men vi bliver også nødt til at kigge lidt på, hvordan virkelighedens verden ser ud.

Da vi i sin tid indførte forslaget om plejevederlag, var det for at give folk en valgmulighed for enten at dø hjemme eller være på et sygehus. Nu begynder man så at udvide det ved at sige, at nu skal det også gælde andre institutioner. Og det er fint, hvis vi kan finde en model, hvor vi kan gøre det fornuftigt.

Jeg er ikke spor i tvivl om, at vi selvfølgelig også kan lave det som en offentlig opgave. Derfor må jeg nok sige, at jeg i al almindelighed ikke har de store følelser med hensyn til, om det er offentligt eller privat. Jeg hører til dem, der siger, at tingene skal løses. Men vi udbetaler faktisk meget store beløb både til vores plejehjem og til vores sygehusvæsen, og jeg vil meget gerne være med til at opfordre til, at man dér går ind og laver nogle ordninger.

Jeg tror sagtens, at det kan lade sig gøre i det etablerede sygehusvæsen. Selvfølgelig kan man ikke lave det på en hårdt belastet kirurgisk afdeling, men der findes afsnit, som man kunne indrette efter de samme principper, så jeg ser gerne, at vi bruger mange kræfter på at få vores etablerede system til at indrette hospicelignende afdelinger, så vi har tilbudene dér. Men der er bestemt ingen skjult dagsorden for Socialdemokratiets vedkommende.

(Kort bemærkning).

Karen Højte Jensen (KF):

Jeg synes, at fru Lone Møller nu begynder at tale udenom, når hun siger, at vi skal finde modeller. Jamen, der er etableret hospicer, ganske vist kun tre, men de er faktisk velfungerende. Jeg ved ikke, hvad det er for nogle modeller, vi skal finde.

Fru Lone Møller taler også om, at man i offentligt regi kan indrette nogle afdelinger. Jeg tror ikke, at den borger, vi taler om i dette tilfælde, mener, at det er et reelt alternativ, hvis det er på en sygehusgang, man opretter det her.

Men det får mig så til at sige, at for Det Konservative Folkeparti er det vigtigt at slå fast, at det er ud fra den enkeltes eget valg, at man skal kunne komme på et hospice. Og jeg vil gerne understrege, at på et sygehus kan man faktisk

også dø værdigt, og det synes jeg er vigtigt at sige. Vi går ikke efter at sige, at det er forfærdeligt at dø på et hospital, for i alle tilfælde tror jeg, man gør en meget stor indsats for at gøre det så godt, som det er muligt.

Så spurgte hr. Tom Behnke direkte, om forslagsstillerne ville ændre »kan« til »skal«. Når vi har skrevet »kan«, er det ud fra, at nu er det her noget nyt, og så starter vi med kan, men hvis der er et ønske i udvalget om at drøfte det, er vi naturligvis positivt indstillet over for det.

(Kort bemærkning).

Bruno Jerup (EL):

Det var også lige til diskussionen om »kan« eller »skal«. Det er selvfølgelig ét punkt. Et andet punkt handler om forholdet til det, der hedder privat/offentligt.

Som man formodentlig ved, har vi ikke den holdning, at det private kan løse opgaverne på sundhedsområdet bedre end det offentlige, og i hvert fald er det vores grundholdning, at der ikke må laves virksomheder med det formål at tjene penge på sygdom eller døende.

Til formuleringen, om det skal drives af en privat eller en selvejende institution, kan man sige, at en selvejende institution, hvis eneste formål er at fungere som selvejende institution, som man kender det fra mange andre typer, og hvor de penge, der kommer ind, alene er til institutionens opretholdelse, muligvis er inden for det acceptables rammer.

Men hvis det drejer sig om private organisationer, hvor det er et egentligt firma, hvis formål er at akkumulere firmaets kapital eventuelt til andre formål, er vi nødt til at sige: Vi synes ikke, der virkelig er nogen grund til at gå den vej og bruge offentlige midler på at opbygge kapital i private organisationer, sådan som man har set det med Tvind og andre steder.

(Kort bemærkning).

Lone Møller (S):

Jeg mener nu ikke, jeg taler særlig meget udenom. Når jeg taler om modeller, er det, fordi det her ikke er et hasteforslag. Mig bekendt har vi ikke et eneste eksempel i Danmark, hvor nogen person er blevet nægtet ophold på et hospice, netop fordi der jo er muligheder for at få tilskud.

Det, der ligger i forslaget, er, at der kan være tvivl, om der er hjemmel. Når vi så snakker »kan« eller »skal«, kan vi jo godt lege komme fremmede med hinanden her, men der er ingen, der er i tvivl om, at hvis vi siger »skal« og

pålægger kommunerne, at de skal yde betaling, handler det også om kroner og øre. Det skal man bare være klar over.

Det er derfor, jeg siger: Jeg vil gerne være med til at presse endnu mere på over for det system, vi har i forvejen, som faktisk har gjort mange tiltag til at indretter systemet, så der bliver endnu flere valgmuligheder, end der er i dag, for de penge, vi allerede har ydet fra det offentliges side. Og er det ikke nok, er jeg bestemt ikke afvisende over for at finde en ordning, så man kan yde tilskud. Men lad være at tro, at det bare drejer sig om »kan« eller »skal«. Det drejer sig om kroner og øre, og det ved alle i denne sal.

(Kort bemærkning).

Karen Højte Jensen (KF):

Det sidste er jo ikke rigtigt, hvis fru Lone Møller hentyder til, at staten skal give penge til kommuner eller amter, hvor man nu måtte mene, at ansvaret skulle ligge. I dag ligger ansvaret begge steder, og pengene er jo i systemet. Det er en meget afgrænset gruppe, og der kommer hverken flere eller færre på grund af dette forslag. Pengene er i systemet.

Og så vil jeg sige til hr. Bruno Jerup, som øjensynlig ser spøgelse alle vegne og nu taler om pengemaskiner, underforstået i hvert fald: Mig bekendt er de hospicer, der findes i dag, indrettet som selvejende institutioner, og det har jeg forstået, at selv ikke Enhedslisten er imod.

(Kort bemærkning).

Tom Behnke (FP):

Jeg tror også, fru Lone Møller har misforstået det, for som der blev sagt af den konservative ordfører: Pengene er der allerede, det er kun et spørgsmål om, at man flytter lidt rundt på dem.

Men det, jeg egentlig ville tage ordet for, var hr. Bruno Jerups andet indlæg, for hr. Bruno Jerup mente jo, at der her er tale om en risiko for, at nogle forfærdelig onde kapitalister vil sidde og akkumulere kapital på andres død. Det var sådan, det blev udtrykt.

Hvis man læser forslaget, vil der næppe blive tale om, at nogen på nogen måde ville være i stand til at akkumulere kapital. Der står klart og tydeligt: Kommunen kan udbetale beløb til delvis afholdelse af udgifter ved ophold, og det betyder jo altså, at udgiften endda vil være lave-re, end den er i det offentlige. Så der bliver nok næppe tale om, at der er nogle, der vil sidde og spinde guld på det her.

Jeg tror, at Enhedslisten lige nøjagtig på dette punkt må pakke ideologien væk og erkende, at hr. Bruno Jerups indlæg om, at hvis man ændrede »kan« til »skal«, så kan Enhedslisten støtte det, må hr. Bruno Jerup og Enhedslisten nu stå inde for og ikke blive bange for deres egen skygge.

(Kort bemærkning).

Kristian Thulesen Dahl (DF):

Jeg kan forstå på den udvikling, hr. Jerup kommer med heroppe på talerstolen på Enhedslistens vegne, at den måske illustrerer frygten for, at hr. Jacob Haugaard lige pludselig møder frem og kan støtte forslaget, så Enhedslisten dermed kommer i den situation, at den kan afgøre, om der er flertal for forslaget eller ej. Så er det ubehageligt at have stået her og have givet tilsagn om at ville støtte forslaget, og så er det godt at prøve at finde nogle argumenter, der kan sandsynliggøre eller give en begrundelse for, at den på et eller andet tidspunkt måske alligevel kunne hoppe tilbage til sit oprindelige nej til forslaget.

Det kan man kun fundere lidt over og håbe, at Enhedslisten vil komme med nogle lidt klarere meldinger til dette lovforslag om, hvad der eventuelt skulle ændres i det, for at man kunne støtte det ved en senere lejlighed, eventuelt under udvalgsbehandling.

Men jeg tog egentlig ordet for en sidste kort bemærkning til fru Lone Møller, som pointerede heroppefra for et øjeblik siden, at der ikke fra Socialdemokratiet ligger nogen skjult dagsorden i det her, og hvis det er tilfældet, synes jeg, det er godt, men når jeg hører fru Lone Møllers sidste korte bemærkning her for et øjeblik siden, kan jeg alligevel ikke lade være at få det indtryk, for fru Lone Møller siger, at nu skal vi først tage det stille og roligt, og så skal vi udbygge systemets, som fru Lone Møller siger, altså det offentlige systems muligheder for at tilbyde hospice eller hospicelignende faciliteter, og hvis det ikke slår til, siger fru Lone Møller, kan vi overveje de andre muligheder.

Hvornår i alverden skal Folketinget gøre status? Er det om 5-10 år, man skal se, at det med at udbygge systemet slog vist ikke til, og at man derfor bliver nødt til at begynde at involvere den mulighed, at kommunerne kan udbetale til privatinstitutioner. Hvornår i alverden skal man gøre den status, for sandheden er jo, at på den måde, som Socialdemokratiet vælger at ville bygge det her op, skyder man muligheden for,

at der for alvor kan være private hospicer i Danmark, relativt langt ud i fremtiden, og det synes jeg er synd for tanken, for tanken er alt for god til at skulle ende der.

Erik Larsen (V):

På forslagsstillernes vegne vil jeg da godt starte med at sige tak for en positiv debat og mange positive tilkendegivelser til forslaget. Nu er det jo et forslag, der bedst egner sig til positiv debat, og alene indholdet gør, at man i hvert fald bør bevare den lave stemmeføring.

Jeg vil gerne understrege, at når vi har fremsat dette lovforslag, er det selvfølgelig ikke vendt imod nogen. Det er ikke vendt imod det offentlige sygehøvsvesen, det er ikke vendt imod plejehjem ud omkring i kommunerne, og det er ikke vendt imod familierne. Det skal alene ses som et forsøg på at følge en naturlig udvikling op, efter at vi i 1990 indførte retten til og muligheden for at modtage et plejevederlag for at passe døende i deres eget hjem. Det er en ordning, som mange siden da har benyttet sig af, og som har givet mange familiemedlemmer en god og værdig død.

Der er også sket noget andet i den kommunale verden specielt med de berøringsflader mellem det offentlige sygehøvsvesen, amterne og den kommunale verden. Det, der er sket, og som måske kunne begrunde, at nogle af de mere forbeholdne ordførere kunne overveje sagen, er efter Venstres opfattelse, at vi har set en udvikling, hvor kommunerne har fået etableret døgnpleje. Faktisk alle steder i dag er der en udbygget døgnpleje, som betyder, at kommunerne har overtaget en del af de forpligtelser, som måske tidligere lå i den amtslige verden, i den amtslige opgaveløsning via sygehøvsene, og det er netop lige præcis på dette punkt, at dette lovforslag så kommer ind og måske kan give mennesker, som ikke nødvendigvis har et nært familiemedlem, der kan modtage plejevederlag, og som ikke ønsker at være på et sygehus, men som måske gerne ville være på et hospice, nogle valgmuligheder i den sidste tid.

I den sammenhæng ville det være en kommunal udgift, der var tale om, nemlig et meget stærkt træk på den kommunale døgnpleje i en periode. Det er derfor, vi ikke har sat en økonomisk beregning ind i lovforslaget, for vi mener rent faktisk helt objektivt, at det ikke vil være dyrere for kommunerne og for samfundet at give denne ekstra valgmulighed. Vi mener derfor, at forslaget, som vi skriver, er udgiftsneu-

tralt, og det synes vi at der er god grund til at påpege, fordi der også i denne sammenhæng har været talt om økonomi.

Der er ikke noget ideologi fra Venstres side i dette forslag. Det har været antydnet, at det ligesom var bygget op om private selvejende institutioner. Jeg vil godt slå en tyk streg under, at det har ikke noget med ideologi at gøre fra Venstres side. Jeg kan sige, at vi vil se på det med glæde, hvis man i den offentlige sygehussektor kan udbygge afdelinger, som kan være hospicer. Det har vi da selvfølgelig ikke noget imod, og det vil så være nogle andre valgmuligheder at give borgerne. For os er det vigtigt, at vi giver vores borgere her i landet nogle valgmuligheder, når det offentlige alligevel har en forpligtelse og skal afholde udgiften. Så lad mig slå en tyk pæl igennem de antydninger, der har været af, at det her har noget med ideologi at gøre.

Når vi nu har været nødt til at skrive »private eller selvejende institutioner«, er det, fordi det faktisk er de eneste, der findes i dag på dette område. Det er den egentlige grund til det.

Jeg vil kort kommentere nogle af de indlæg, der har været. Jeg har med glæde lyttet til, at ministeren ikke var afvisende, men igen var inde på dette hensyn til de tilbud, der er i dag, og de tilbud, der mangler. Dét er jeg nødt til at give fru Karen Højte Jensen ret i, at det indimellem er lidt kedeligt, at vi ikke kan sætte os ud over den kasseopdeling, som vi har, for her har vi altså et område, hvor både amter og kommuner har nogle forpligtelser. Hvorfor så ikke også sige, at de så må have nogle muligheder, uden at tænke i de normalt snævre kasser?

Jeg håber, at den positive stemning, der var i ministerens indlæg, dækker over, at vi måske på en eller anden måde under udvalgsbehandlingen kunne finde ud af en løsning, som kunne få det her til at nå sammen som et forslag, der kunne vedtages i Folketinget.

Jeg var også glad for hr. Villy Søvnalds indlæg, som var udtryk for en positiv holdning til forslaget, og jeg bemærkede, at hr. Villy Søvnald var villig til at diskutere tingene i udvalget med henblik på at finde en løsning. Vi er selvfølgelig villige til at diskutere det, og, som fru Karen Højte Jensen også understregede, hvis det er et spørgsmål om, hvorvidt der skal stå »skal« i stedet for »kan«, er det ikke et spørgsmål, der skal blokere, og sådan kunne der måske nævnes andre ting.

Hr. Tom Behnke ville gerne være medforlagsstiller, og man kan jo næsten ikke ønske sig

et mere positivt tilsagn. Det samme gjaldt hr. Thulesen Dahl, og vi siger tak for den hundrede procents støtte til forslaget, som der var i de to indlæg.

Fru Sonja Albrink synes jeg også jeg lige vil rette en tak til, for der var måske i hendes indlæg en nuance i forhold til fru Lone Møllers indlæg. Selv om man er i den samme regering, er det jo nogle gange, at vi i ordvalget kan fornemme en vis nuance, og jeg synes, at der måske var en mere positiv tone i fru Sonja Albrinks indlæg her i dag. Om vi så kan bruge det til noget, må tiden vise.

Jeg vil gerne sige tak for en seriøs og god debat om et alvorligt emne, som optager mange mennesker.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Henning Grove):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

19) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 124:

Forslag til folketingsbeslutning om de ældres frie valg af plejehjem og oprettelse af frie plejehjem.

Af Else Winther Andersen (V) og Karen Højte Jensen (KF) m.fl.
(Fremsat 9/4 96).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Socialministeren (Karen Jespersen):

Jeg har bestemt meget sympati for den grundlæggende tanke i beslutningsforslaget om, at de